

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllii Ciceronis|| Epistolae Familiares.||

Cicero, Marcus Tullius

Venetiis, 1565

Ad Matthaevm Senaregam, Ambrosii filium, in Ciceronis epistolas familiares Pauli Manutij praefatio.

[urn:nbn:de:gbv:45:1-724041](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-724041)

AD MATTHAEVUM

SENAREGAM, AMBROSII

filium, in Ciceronis epistolas

familiares Pauli Manutij

praefatio.

T V O N E, *Matthae Senarega, an
meo dicam felici contigisse fato, ut,
relictō Louaniensi celeberrimo gy-
mnasio, quo, tamquam ad mercatum
bonarum artium, uirtutis, & eloquentiae compa-
randae causa concesseras, Venetias te hoc potissi-
mum nomine contuleris, quod nostri, ut ipse dice-
re solitus es, uidendi, & cognoscendi mira quae-
dam te cupiditas incenderat? tu quidem, si tuum
sensū explorē, uis me hoc tribuere fortunae tuae.
nam quod ita euenerit, non modo ut ad amicitia,
& consuetudinem, uerum etiam ad conuictum,
et cōtubernium meum tibi aditus patuerit; in eo,
quasi tibi quiddam expetendum contigerit, plu-
rimum ipse tibi solitus es gratulari. de quo, non
est meum statuere, uere ne sentias, an secus. at
illud meum est, paucis ostendere, cur tu contra
mibi carissimus, iucundissimusq. sis, &, quod
nunc in meis aedibus mecum habites, mecumq. ui-
uas, in eo ego quoque meae felicitatis aliquid agno-
scam. nam si tu ita de me sentis honorifice, quod iu-
dicio mouearis: aequum est mihi a te concedi, ut*

A 2 ego

ego de te non minus uere, quam tu de me, iudicare possim. sin istam tibi de me opinionem peperit humanitas: me quoque non solum natura, sed ipsa iam ratio docuit, praeclarū esse humanitate excellere. itaque do me libenter in eam partem, ut homines officijs colam, laudibus exornem, re, si opus est, pro mea tenuitate sustentem. Sed mercurule ego de te, mi Matthaeae, a uero animi mei sensu iudico: nihil me gratia, nihil afficit ambitio. Primum, cum aliquoties mei salutandi causa domum meam uenisses, pellexisti me in amorem tui comitate morum, & lenitate sermonis: diende, quod iam non tibi modo, uerum et alijs petentibus negaueram, atque excluderam, ut ego te domo reciperem, eloquentiaeq. studijs erudirem, multis precibus usus peruicisti. Nec mihi tamen, quod tibi, meorum sermonum cupiditate flagranti, meamq. domesticam consuetudinem petenti, satisfecerim, adhuc uenit in mentem paenitere. quin, quo plus ad nostrum conuietum accedit temporis, eo maiorem e tuis moribus, tuisq. studijs haurio suauitatem. non enim tam hoc in te laudo, quod certe in adolescente summa laude dignum est, quod a studio doctrinae non te suis illecebris uoluptas, non commodum, non ipsa ualitudinis ratio deducit; quam illud & admiror, & praedicare satis pro dignitate nō possum, quod in tuis cogitationibus haec tibi prima est, et antiquissima, ut Deum optimum maximum, a quo uno, quae

quae uere bona sunt, emanant omnia, humanis re-
bus, quae fluxae nimis infirmaeq. sunt, omnibus
anteponas. Perge adolescens optime in hoc prae-
claro diuinoq. sensu. haec est omniū rerū una no-
bilissima, una, mihi crede, quae omnium phito-
sophorum scientias, una, quae omnium regum o-
pes facile uincat. Quare tu quidem oblecta te,
quod facis, eloquentiae studio; in qua, quo modo
principia se dant, futurum auguror ut breui su-
periozem neminem, aliquando ne parem quidem
habeas. sed illud stet in primis, neque umquam ex-
cidat, omnium uirtutum pietatem in Deum esse
fundamentum. ac uide, quot inde tibi bona fluant.
Primum tuae saluti consulueris egregie. animi sa-
lutem appello, non corporis. decet enim nos aeter-
nam potius illam uitam, omni felicitate circum-
fluentem, quam hanc, quae temporum spatij de-
finitur, miserijs numquam uacantem, cogitare.
deinde patrem tuum, qui, ut audio de multis
atque etiam de te ipso, humanam prudentiam
prae diuina religione nihil esse putat, incredibili
uoluptate, laetitiaq. perfundes. cui quantum de-
beas, non ex eo solum intellige, quod pater est,
sed quod is pater, qui te filium uult esse inter tuos
ciues omni re florentem, atque honoratum; qui te
consilijs a puero sapientissimis erudiuit; qui te
suo exemplo, suis optimis institutis, ac factis ad
laudem quotidie uocat. Tali patri, tam probo,
tam tui amanti, tam libenter suas omnes curas

in te consumenti, curare debes, ut id, quod reli-
quum est uitae, per te sit iucundissimum. quod
ita consequeris, si statueris, quibus artibus ideo
nunc operam das, ut aliquando ceteris hominibus
elegantia sermonis, & scientia rerum antecellas,
earum artium infirmam esse gloriam, nisi perpe-
tuo erga summum Deum amore, studioq. fulcia-
tur. Mihi quidem, cui tu carissimus esse aut uis,
aut certe ita uideris uelle, ut mihi persuadeas, ma-
gis ulla re placere non poteris, quam si te in eo,
quod instituisti, uitae innocenter & cum uirtute
degendae studio constantem, tibiq. simillimum ui-
dero. Et, ut iam nunc intelligas, quos in ani-
mis hominum amoris igniculos uera uirtus accen-
dat; scis quintum abhinc mensem mihi tecum ni-
hil fuisse, te mihi numquam uisum, ignotam mi-
hi tuam faciem, obscurum nomen. nunc, apud
me quo loco sis, intelligere te puto. paucissimis
diebus ex conuictu consuetudo, ex consuetudine
amor, ex amore familiaritas exorta. itaque tecum
& saepissime sum, quod sub iisdem tectis necesse
est; & admodum iucunde, quod ea, quae in tuis
moribus elucet, probitate consequeris. Et quo-
niam is ego sum, qui, quo me uoluntas ducat a
ratione profecta, eo perlibenter sequar; gessi mo-
rem animo meo, tacite hortanti, ut hanc meam
ad te amandum propensionem non modo tibi,
sed, quatenus ego possim, reliquis etiam homi-
nibus illustri aliquo officio ac munere declarare.
cumq.

cumq. tulisset casus, ut hoc tempore Ciceronis epistolae familiares, eae, quas tu iam legendo & per uolutado trinuisti, denuo typis, ut nunc loquimur, essent imprimendae: propportuna ad id, quod uolebam, uisa res est. nam, hunc librum si cum tui nominis inscriptione publicarem, putauit me face re quiddam, quod utrique nostrum aequae conueniret; tibi, quia ex his primum Ciceronis epistolis ad latinae orationis elegantiam informamur, ex his primus eloquentiae quasi succus, qui qualis initio fuerit, permagni interest, ebibitur; mihi, quia, cum hic liber omnium fere uersetur inter manus, circumferet, id quod ego cupio, tuum nomen, et meum de te iudiciu, meamq. spem quam plurimis ostendet: quorum alterum est eiusmodi, ut ego tibi nunc ex aequalibus tuis neminem in ullo genere laudis anteponam: altera, cum aetate processeris, ea mihi de te pollicetur, quae si euerint, (omnium autem rerum euentus in Deo positus est) uir eris inter uiros maximus, et habebit a te familia tua memoriam nominis sempiternam, patria uero exemplum in ciuitate uirtutis excolendae praeclarissimum. M. D. LIV. mense Maio.

E I D E M.

A B P E rogatus a te, quid sentirem
 de ijs annotatiunculis, ut appellant,
 quas hominum eruditorum falso, ut
 opinor, nomine in harum epistola-
 rum margine adscriptas uidemus; respondi de-
 mum id, quod res erat, leues omnino, minimeq.
 dignas, quae legerentur, mihi uideri. tum tu,
 cur igitur ipse, his, quae tibi non probantur, de-
 letis, eas, quae plus habeant ponderis, quarumq.
 nos utilitas ad legendum alliciat, aliquando non
 reponis? debes tu quidem hoc non iam nostra caus-
 sa solum, sed filioli quoque tui Aldi; qui, qua aeta-
 te nunc est, iam harum epistolarum libros te au-
 ctore in manibus coeperit habere; si modo stas in
 eo quod te saepe confirmantem audiui, hoc
 primum Ciceronis libro puerilem aetatem ad elo-
 quentiam esse informandam. Victus sum, Mat-
 thaeae, tuo studio, iniecta praesertim de filio men-
 tione; quem iisdem, quibus nos, itineribus ire uo-
 lumus. itaque, dum huic rei inscriberem, dies ali-
 quot maiorum rerum occupationibus surripui: no-
 tavi cum alia paucis uerbis in margine, quae fusi-
 us fortasse tractata in uulgatis commentarijs re-
 perientur; in quo placuit studiosorum commo-
 breuitate consulere; tum, ut arbitror, non nul-
 la, quae partim aliqua in legendo utilitas, partim
 nouitas ipsa commendabit. quod si ita erit; opti-
 marum